

INHOUD

Algemene informatie	2
Inleiding	
Doel	
Omschrijving	
Les 1: Fair trade reis	3
Omschrijving	
Doel	
Duur	
Vorbereiding	
Bednodigdheden	
Les 2: Designlab	4
Omschrijving	
Doel	
Duur	
Vorbereiding	
Bednodigdheden	

ALGEMENE INFORMATIE

INLEIDING

De leerlingen gaan op onderzoek en ontdekken wat fair trade en design betekent.

In de leskoffer zitten diverse producten die gemaakt zijn in ontwikkelingslanden. In ontwikkelingslanden zijn de mensen armer dan wij. In de wereldwinkel worden de fair trade producten verkocht uit deze ontwikkelingslanden. Nederlandse ontwerpers worden in sommige gevallen uitgenodigd om de desbetreffende landen samen met de makers van deze producten nieuwe ontwerpen te bedenken. Daar gaat de leskoffer over: Fair Trade & Design.

De leerlingen maken d.m.v. een aantal opdrachten in het Paspoort eerst kennis met verschillende ontwikkelingslanden, met materialen waarmee de makers van fairtrade producten werken en wat hun producten zo speciaal maakt. Ze zien hoe Nederlandse ontwerpers samen met de makers in die verre landen mooie producten hebben bedacht. Deze worden daar geproduceerd en vervolgens op een eerlijke wijze verhandelt met Nederland. Kortom ze ontdekken wat fair trade betekent en hoe samenwerken meerwaarde oplevert.

Vervolgens worden de leerlingen via een labformulier in het 'designlab' uitgenodigd om eerst materiaalonderzoek te doen en daarna als ontwerper zelf iets te ontwerpen van het materiaal wat ze onderzocht hebben.

Wanneer een ontwerper naar een ontwikkelingsland vertrekt is niet alleen de financiële omstandigheid anders, de hele omgeving en cultuur is anders. Ontwerpers krijgen dus te maken met andere omstandigheden waar ze op moeten anticiperen. Zo zijn er andere materialen en technieken aanwezig dan men gewend is in Nederland te gebruiken, maar authentiek zijn voor het land. Ook de producten die ze al vervaardigen zijn zeer tekenend voor het land zelf. Maar daarom minder verkoopbaar in Nederland, omdat ze daar niet mee gaan met de Nederlandse trends. Daar zit dan ook de uitdaging in, om met de materialen en technieken die voorhanden liggen een product te ontwerpen wat zowel authentiek als eigentijds is. De producten maken ze dus van materiaal dat in de omgeving aanwezig is. Dat kan riet zijn of oud papier, maar ook klei, oude autobanden of resten textiel. Met de ambachten die per gebied beoefend worden. Zoals glasblazen, manden vlechten, weven etc.

DOEL

De leerling krijgt inzicht in een eerlijke verdeling en beloning voor de diensten die men levert. Het is niet eerlijk verdeeld over de wereld. Fair trade handhaaft wel een eerlijke verdeling. De leerling maakt kennis met fair trade en design; en ziet waar ontwerpers mee te maken hebben wanneer ze naar een ontwikkelingsland gaan om mee te helpen met ontwerpen. De leerling leert vanuit een materiaal een product te maken.

OMSCHRIJVING

Om het doel te bereiken is deze leskoffer ontwikkeld, waarin onderzoek en beleving centraal staan. De leskoffer bevat twee onderdelen. De Fairtrade reis naar ontwikkelingslanden en het Designlab. Bij de leskoffer hoort een werkboekje, het 'Paspoort', en een designlab-formulier voor de leerlingen. Met de inhoud van de leskoffer kan een kijktafel "fair trade" worden ingericht. De koffer bevat producten gemaakt in ontwikkelingslanden. De leerlingen gaan gezamenlijk of individueel de Fair trade reis maken. Met behulp van de producten in de koffer én de prezie met de filmpjes beantwoorden ze de vragen in het Paspoort. Vervolgens gaan we met behulp van de vragen en opdrachten van het Designlab formulier een product ontwerpen. Wat ze uiteindelijk maken en presenteren aan de rest van de klas.

Evaluatievragen na afloop:

- Kunnen de leerlingen uitleggen wat fair trade betekent?
- Het tonen van de eigen ontwerpen en laten vertellen waarom ze het zo hebben ontworpen.

Voor de leerkrachten is deze ALGEMENE INFORMATIE over de leskoffer digitaal beschikbaar evenals de prezie Fair Trade en Design. De algemene informatie en de prezie met een introductie over fair trade en met links naar filmpjes waarnaar in de opdrachten verwezen wordt kunt u vinden op de website van wereldwinkel Eindhoven onder het kopje [links https://prezi.com/9mvgbbaqpxjp/fair-trade-design/#](https://prezi.com/9mvgbbaqpxjp/fair-trade-design/#)

LES 1: FAIRTRADE ONTDEKKINGSREIS

OMSCHRIJVING

Het paspoort is een werkboekje met opdrachten en vragen die ze meenemen op een 'Fairtrade reis'. Ze gaan over de producten in de koffer: waar ze vandaan komen, hoe deze vervaardigd worden en de materialen waarvan ze gemaakt zijn. De leerlingen kunnen deze vragen zelfstandig of in groepjes beantwoorden.

DOEL

De leerling leert wat Fair Trade betekent. De leerling leert dat er verschillende culturen zijn met verschillende materialen, technieken en uitgangspunten voor een productontwerp. De leerling leert dat er Nederlandse ontwerpers naar ontwikkelingslanden worden gestuurd om te helpen met het ontwerpen van een product. Ze ontdekken waar een ontwerper mee te maken heeft in een ander land.

- In Bali ontdekken de leerlingen dat er in ontwikkelingslanden nog veel met de hand gemaakt wordt en hoe je daar een vakman/vrouw kunt worden.
- In Nepal ligt het accent op het gebruik van kosteloze materialen en een leefbaar loon. Ze leren dat er grote verschillen zijn in kosten van levensonderhoud als je kijkt naar diverse landen in de wereld en we vertellen wat met een leefbaar, eerlijk loon bedoeld wordt.
- In de landen waar de Maya wonen (Mexico en Guatemala) is er vooral aandacht voor traditionele technieken en de oude Mayacultuur. In Guatemala zien ze hoe de samenwerking gaat tussen de vaklui in de werkplaats in Guatemala en een Nederlandse designer.
- In Mali en Burkino Faso ontdekken de leerlingen hoe ze daar materiaal wat voorhanden is (in dit geval modder) gebruiken om hun kleding met traditionele symbolen te beschilderen.

DUUR

Introductieles fair trade en samen het eerste land bezoeken en nabespreken 1 à 1,5 uur

Opgaven ontdekkingsreis per land 10 à 15 minuten

Evaluatie werkboekje Ontdekkingsreis 10 à 20 min.

VOORBEREIDING

Voorafgaand aan de opdrachten van de Fairtrade reis in het Paspoort is het goed om samen de prezie te bekijken met een korte introductie over fair trade. Het verdient aanbeveling om de opdrachten van het eerste land klassikaal te doen. Daarna kunnen de leerlingen verder zelfstandig aan de slag met de opdrachten van de ontdekkingsreis. De leerkracht kan zelf bepalen of de leerlingen alle landen gaan "bezoeken".

Het lesmateriaal bestaat uit twee onderdelen.

Let wel op, bij sommige vragen is het van belang een filmpje te zien. Deze zijn terug te vinden in de prezie.

Tip: Als u niet over voldoende l-pads of computers beschikt kunnen de opdrachten in de tijd voor zelfstandig werken steeds door enkele leerlingen gemaakt worden.

BENODIGDHEDEN

- Schrijfbaar
- Atlas
- Digibord / computer
- Paspoort voor iedere leerling

LES 2: DESIGNLAB

OMSCHRIJVING

Het designlab is een praktijk les. De leerlingen gaan met behulp van het labformulier hun materiaal onderzoeken en daarna zelf een product ontwerpen en maken. Hiervoor hebben de leerlingen keuze uit drie materialen die zelf meegebracht dienen te worden: plastic tas, oude krant en fietsband. Het labformulier gaan ze met één van de drie materialen uitvoeren. Zorg wel dat alle materialen vertegenwoordigd zijn in de producten die worden ontworpen.

DOEL

De leerling leert vanuit één soort materiaal werken. De leerling leert onderzoekend te creëren. De leerling leert op kleine schaal wat een ontwerpproces inhoudt. Het creatieve brein wordt ontwikkeld.

DUUR

Designlab incl. presenteren en nabespreken 1 à 1,5 uur

VOORBEREIDING

Iedere leerling krijgt het labformulier voor zich, samen met één van de drie materialen. Het labformulier spreekt voor zich, de leerlingen kunnen zelfstandig de stappen doornemen. De bedoeling is dat leerlingen met het materiaal gaan experimenteren. Dat ze gaan ontdekken wat er wel en wat er niet mogelijk is. Zodat ze uiteindelijk geïnspireerd worden tot een ontwerp. Het is dus belangrijk dat de leerlingen toegang hebben tot de materialen die ze daarvoor nodig hebben (zie lijstje onderaan). Moedig de leerlingen aan ook daadwerkelijk alle technieken uit te proberen. En zelfs om de technieken op verschillende manieren uit te proberen. Als het in eerste instantie niet lukt, dan kan het op een andere manier misschien toch wel. Op de achterkant van het formulier staat het ontwerpformulier. Hierop worden de leerlingen uitgedaagd een product te ontwerpen waarin ze de bevindingen van de experimenten verwerken. Het is aan u om te bepalen hoe u de klas in wil delen. Raadzaam is wel om de drie materialen te verspreiden over drie groepen, zodat de leerlingen elkaar ook kunnen inspireren tijdens het onderzoek. Wanneer leerlingen raakvlakken vinden in hun bevindingen en creativiteit kunnen ze natuurlijk ook samenwerken.

BENODIGDHEDEN

- oude kranten / tijdschriften
- oude binnenbanden van een fiets
- plastic tasjes

- Naald en draad
- Lijm
- Schaar
- Haaknaald
- Hamer, spijkers en evt. een juiste ondergrond daarvoor
- Touw
- Evt. andere verbindingsmiddelen die in de klas aanwezig zijn

- Labformulier voor iedere leerling, liefst op A3 formaat